

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดย สถาบันพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 กรมพัฒนาที่ดิน

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-1
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567	7-2
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	6-2
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-6
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-8

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-1
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-7
2-4	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2562	2-10
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	3-5
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	6-7
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	7-4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(2) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมือง อย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญ โดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทานแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของ โมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy :BCG Model)1.4

ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 ถึง 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน / สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

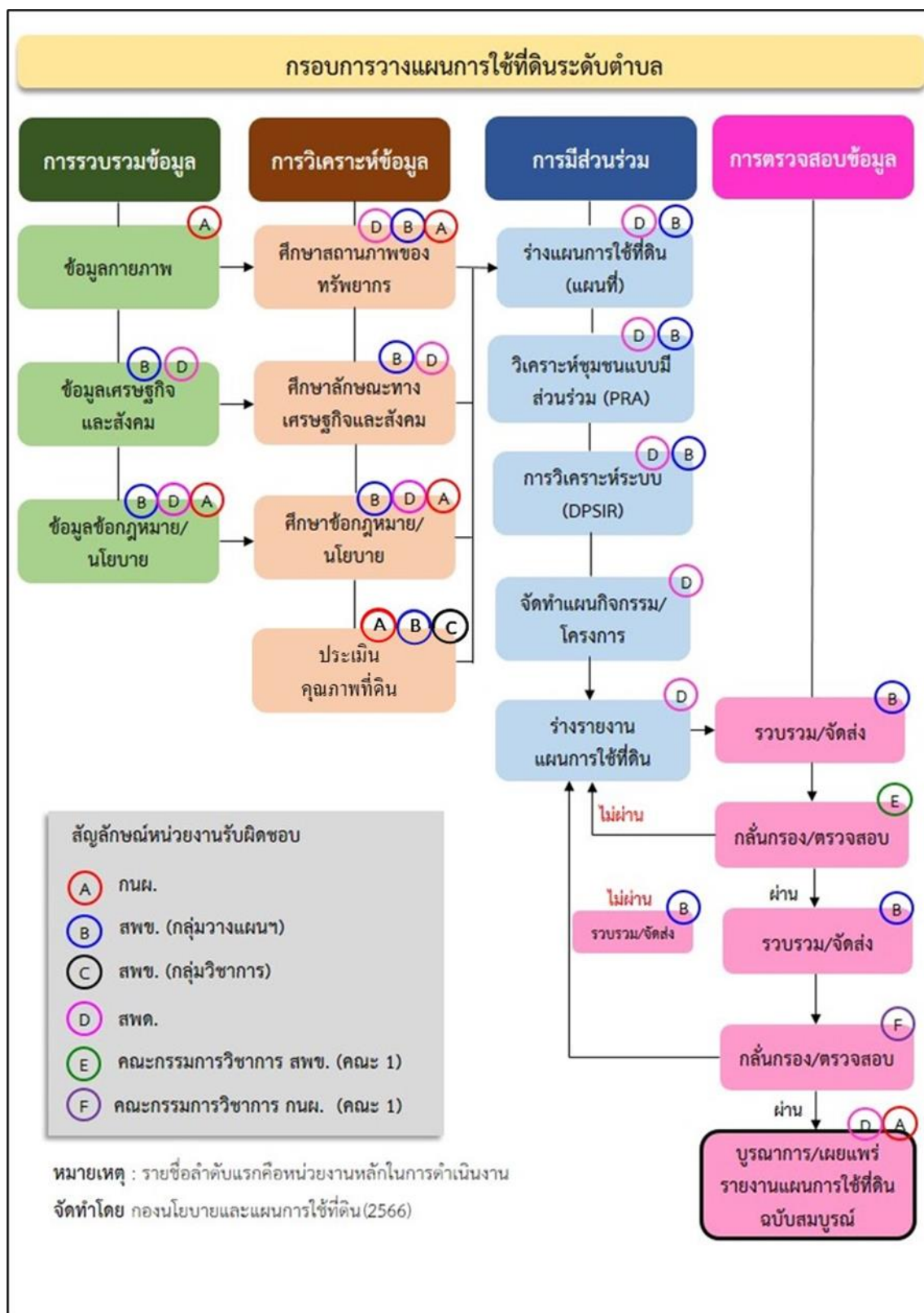
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นสามารถจัดทำกรอบ การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ เป็นองค์กรที่มีการบริหารงานโดยยึดมั่นในระบบธรรมาภิบาล แหล่งศึกษาดูงานเกี่ยวกับสถาบันการเงินของภาคใต้ ที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ ”

(ที่มา <https://www.khaoro.go.th/frontpage/>)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

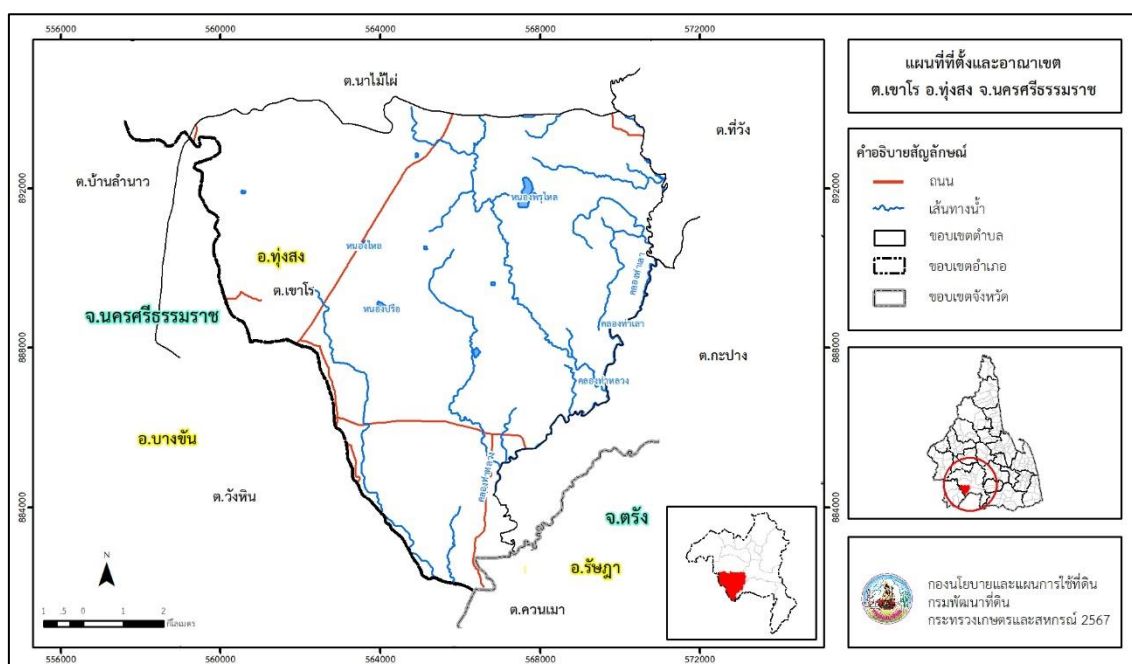

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอทุ่งสง มีพื้นที่ประมาณ 89.49 ตารางกิโลเมตร หรือ 55,934 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลวังหิน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ตำบลควนเมา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลที่วัง ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านลำนาว ตำบลวังหิน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งควาย	หมู่ที่ 7 บ้านหนองท่อม
หมู่ที่ 2 บ้านหนองปลิง	หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งควาย
หมู่ที่ 3 บ้านวังเต่า	หมู่ที่ 9 บ้านควนแพ
หมู่ที่ 4 บ้านนาบัวทอง	หมู่ที่ 10 บ้านนาพรุ
หมู่ที่ 5 บ้านเขาโร	หมู่ที่ 11 บ้านวังไทร
หมู่ที่ 6 บ้านปากแหล	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลเขาโร ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่เขา ทิศใต้บางส่วนติดแม่น้ำตรัง มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านโดยมีคลองที่สำคัญ เช่น คลองท่าเลา คลองท่าหลวง

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) พบว่า ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.3 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,769.0 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 174 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝน 657.7 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 21 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาล เพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และ ศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืชได้ตลอดทั้งปี (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

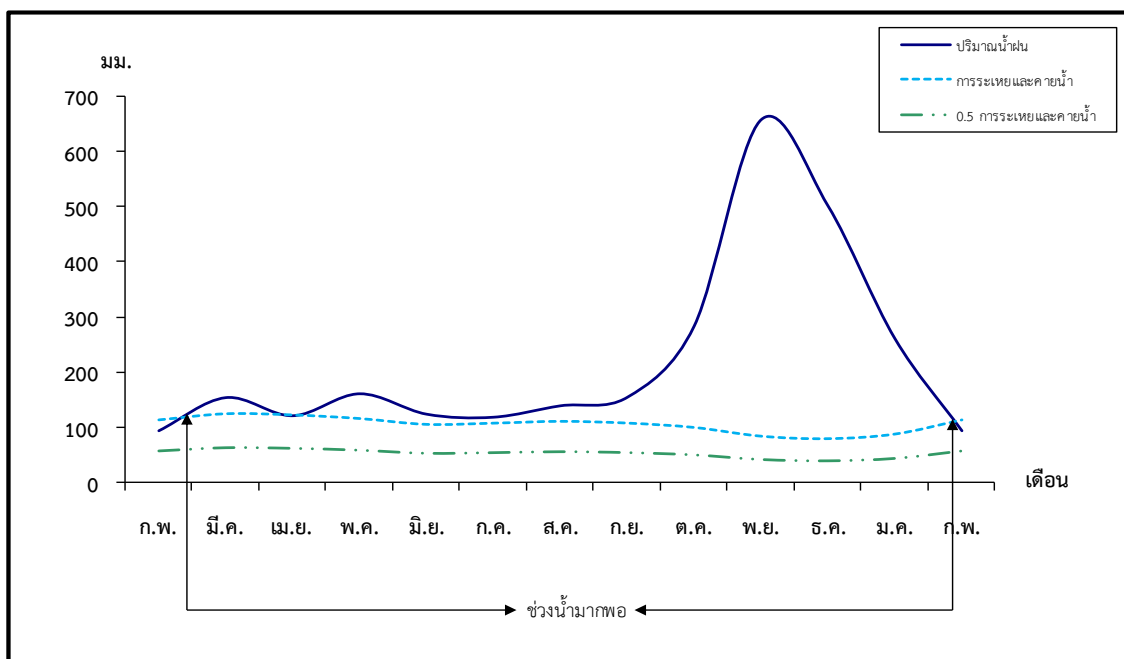
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดนครศรีธรรมราช^{/1}

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ^{/2} (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	22.4	30.5	26.1	84.0	260.6	13.9	86.8	151.1
ก.พ.	22.2	31.6	26.6	81.0	93.8	6.3	113.4	79.7
มี.ค.	22.9	32.9	27.6	80.0	153.9	7.9	124.9	116.0
เม.ย.	23.7	34.0	28.4	80.0	121.1	8.7	122.7	97.6
พ.ค.	24.2	34.3	28.4	81.0	160.9	15.2	115.9	119.5
มิ.ย.	24.1	34.1	28.3	80.0	123.9	13.0	105.0	99.3
ก.ค.	23.9	33.8	28.1	79.0	118.4	14.7	107.3	96.0
ส.ค.	23.7	33.8	27.9	79.0	139.1	15.6	110.7	108.1
ก.ย.	23.6	33.2	27.4	82.0	154.5	17.6	107.4	116.3
ต.ค.	23.4	31.9	26.9	86.0	283.8	20.8	99.2	153.4
พ.ย.	23.1	30.4	26.3	88.0	657.7	21.5	82.8	190.8
ธ.ค.	22.7	30.0	26.0	86.0	501.3	19.4	78.1	175.1
เฉลี่ย	23.3	32.5	27.3	82.2	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,769.0	174.6	1,254.2	1,502.9

หมายเหตุ ^{/1} เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

^{/2} จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา :กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

หมายเหตุ : ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,909 ไร่ หรือร้อยละ 5.19 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 50,316 ไร่ หรือร้อยละ 89.97 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม
- 2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 495 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 48,496 ไร่ หรือร้อยละ 86.70 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,260 ไร่ หรือร้อยละ 2.26 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าวทุเรียน
- 5) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 14 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก
- 6) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 43 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 305 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 697 ไร่ หรือร้อยละ 1.25 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา หนอง บึง ทะเลสาบ

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,707 ไร่ หรือร้อยละ 3.05 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,909	5.19
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,435	4.35
U201/A401	หมู่บ้านบนพื้นราบ/ไม้ผลผสม	23	0.04
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	199	0.36
U405	ถนน	142	0.25
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	103	0.18
U605	สถานีบริการน้ำมัน	7	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	50,316	89.97
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	8	0.01
A100	นาไร่	335	0.60
A101	นาข้าว	160	0.29
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	1,280	2.29
A302	ยางพารา	38,837	69.43
A303	ปาล์มน้ำมัน	8,300	14.84
A304	ยูคาลิปตัส	5	0.01

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A307	สนประดิพัทธ์	4	0.01
A308	กระถิน	63	0.11
A317	หมาก	7	0.01
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	22	0.04
A401	ไม้ผลผสม	974	1.74
A403	ทุเรียน	51	0.09
A404	เงาะ	4	0.01
A404/A420	เงาะ/กลางสาด ลองกอง	4	0.01
A405	มะพร้าว	147	0.26
A405/A419	มะพร้าว/มังคุด	23	0.04
A419	มังคุด	20	0.04
A420	กลางสาด ลองกอง	15	0.03
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	10	0.02
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	4	0.01
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	27	0.05
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	16	0.03
F	พื้นที่ป่าไม้	305	0.54
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	305	0.54

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,707	3.05
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	514	0.92
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	991	1.77
M201	พื้นที่ลุ่ม	25	0.04
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	71	0.13
M302	บ่อลูกรัง	39	0.07
M304	บ่อดิน	28	0.05
M405	พื้นที่ถม	39	0.07
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	697	1.25
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	294	0.53
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	200	0.36
W202	บ่อน้ำในไร่นา	203	0.36
ผลรวมทั้งหมด		55,934	100.00

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเขาโร มีประชากรรวม 10,561 คน แยกเป็นชาย 5,221 คน เป็นหญิง 5,340 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 118.01 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,480 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,932 ครัวเรือน หรือร้อยละ 55.52 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,548 ครัวเรือน หรือร้อยละ 44.48 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเขาโร	3,480	5,221	5,340	10,561
หมู่ที่ 1 พุ่งควาย	326	503	535	1,038
หมู่ที่ 2 หนองปลิง	315	437	494	931
หมู่ที่ 3 วังเต่า	278	400	398	798
หมู่ที่ 4 นาบัวทอง	346	622	582	1,204
หมู่ที่ 5 เขาโร	402	565	562	1,127
หมู่ที่ 6 ปากแหล	381	543	589	1,132
หมู่ที่ 7 หนองท่อม	388	597	590	1,187
หมู่ที่ 8 พุ่งควาย	239	317	293	610
หมู่ที่ 9 ควนแพ	435	623	681	1,304
หมู่ที่ 10 นาพรุ	154	261	270	531
หมู่ที่ 11 วังไทร	216	353	346	699

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,480	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,932	55.52
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,548	44.48

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่รวมทั้งหมด 55,934 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,480 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 16.07 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 50,316 ไร่ หรือร้อยละ 89.97 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 26.04 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,932 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผลผสม ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 201,198 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 65,322 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 135,962 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 44,142 บาท เมื่อพิจารณาจะทราบว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 65,237 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 21,180 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้ อื่น	ทำ-หา เอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลเขาโร	160,170	24,044	11,808	5,175	201,198	65,322	135,962	44,142
หมู่ที่ 1 ทุ่งควาย	196,874	26,849	10,148	1,407	235,279	69,220	186,793	54,955
หมู่ที่ 2 หนองปลิง	173,783	16,217	6,336	3,825	200,162	58,692	152,407	44,689
หมู่ที่ 3 วังเต่า	165,759	22,638	5,541	5,125	199,063	58,620	109,279	32,180
หมู่ที่ 4 นาบัวทอง	126,100	34,367	13,460	7,048	180,974	71,039	65,565	25,737
หมู่ที่ 5 เขาโร	144,528	20,458	9,823	6,421	181,231	61,696	106,358	36,207
หมู่ที่ 6 ปากแหล	137,116	27,306	28,420	7,228	200,070	84,574	125,864	53,206
หมู่ที่ 7 หนองท่อม	210,271	43,592	18,851	8,485	281,198	88,248	257,168	80,707
หมู่ที่ 8 ทุ่งควาย	152,616	22,248	8,484	10,661	194,009	63,583	73,278	24,015
หมู่ที่ 9 ควนแพ	142,379	1,720	2,265	19	146,383	43,667	119,136	35,539
หมู่ที่ 10 นาพรุ	170,963	20,943	5,903	3,723	201,531	54,505	90,761	24,547
หมู่ที่ 11 วังไทร	146,737	22,807	6,640	2,417	178,601	55,833	137,630	43,025

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลเขาโร อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 356 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 2,200 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 15 ไร่

2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 609 ไร่

3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 55,310 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลเขาโร มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 2,769.0 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลเขาโร มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองท่าเสา คลองท่าหลวง แม่น้ำตรัง หนองปรือ หนองพุดใหญ่ และหนองไหล

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลเขาโร มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 13 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเขาโร อำเภอกงสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 30 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Ptl-hb-sicA ดินพัทลุงที่มีความอิ่มตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย แปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,032 ไร่ หรือร้อยละ 3.63 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Wat-clA ชุดดินวังตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,190 ไร่ หรือร้อยละ 2.13 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Wat-clB ชุดดินวังตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,722 ไร่ หรือร้อยละ 4.87 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 27 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Ll-clA/d3c ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 3,947 ไร่ หรือร้อยละ 7.06 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ll-mw,pic-clA ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Ll-mw,pic-clA/d4c ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,996 ไร่ หรือร้อยละ 3.57 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Ll-mw,pic,fsi-sicA ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีศิลาแลงอ่อน และเป็นดินทรายแปรละเอียดย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,901 ไร่ หรือร้อยละ 3.40 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Ll-mw,pic,fsi-sicA/d4c ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีศิลาแลงอ่อน และเป็นดินทรายแปรละเอียดย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,256 ไร่ หรือร้อยละ 2.25 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Ll-pic-clA ดินลำภูราที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 12,589 ไร่ หรือร้อยละ 22.50 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Ntm-gsIB ชุดดินนาทาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 125 ไร่ หรือร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Ntm-clC ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

- 9) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-d-clB ดินนาทอนที่เป็นดินลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 949 ไร่ หรือร้อยละ 1.70 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Pto-d,fl-sLB ดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,281 ไร่ หรือร้อยละ 2.29 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Pto-d,fl-sLC ดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 167 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Pto-d,fl-sLD ดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Ro-fl-sclA ดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 113 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Tac-gslA ชุดดินท่าฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 232 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Tac-gslB ชุดดินท่าฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 903 ไร่ หรือร้อยละ 1.61 ของเนื้อที่ตำบล
- 16) หน่วยแผนที่ดิน Te-sclB/csub ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 3,280 ไร่ หรือร้อยละ 5.86 ของเนื้อที่ตำบล
- 17) หน่วยแผนที่ดิน Te-lB/csub ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล
- 18) หน่วยแผนที่ดิน Te-sLB/csub ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 647 ไร่ หรือร้อยละ 1.16 ของเนื้อที่ตำบล
- 19) หน่วยแผนที่ดิน Te-sLB/d3c ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 3,442 ไร่ หรือร้อยละ 6.15 ของเนื้อที่ตำบล
- 20) หน่วยแผนที่ดิน Te-sLB/d4c ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 3,652 ไร่ หรือร้อยละ 6.53 ของเนื้อที่ตำบล
- 21) หน่วยแผนที่ดิน Te-sLC/d3c ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 99 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล
- 22) หน่วยแผนที่ดิน Te-lsk-gslB ดินท่าชะที่เป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,196 ไร่ หรือร้อยละ 2.14 ของเนื้อที่ตำบล
- 23) หน่วยแผนที่ดิน Te-pic-sclA/csub ดินท่าชะที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 1,036 ไร่ หรือร้อยละ 1.85 ของเนื้อที่ตำบล

24) หน่วยแผนที่ดิน Te-pic-sclB/csub ดินท่าชะที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 1,003 ไร่ หรือร้อยละ 1.79 ของเนื้อที่ตำบล

25) หน่วยแผนที่ดิน Te-pic-lA/d3clay ดินท่าชะที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบชั้นดินเหนียว ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 2,935 ไร่ หรือร้อยละ 5.25 ของเนื้อที่ตำบล

26) หน่วยแผนที่ดิน Te-pic-slA/csub ดินท่าชะที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 2,747 ไร่ หรือร้อยละ 4.91 ของเนื้อที่ตำบล

27) หน่วยแผนที่ดิน Te-pic-slB/csub ดินท่าชะที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 4,226 ไร่ หรือร้อยละ 7.56 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 70 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 138 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 2,331 ไร่ หรือร้อยละ 4.16 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินท่าฉาง (Tac) และดินท่าชะที่เป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบ (Te-lsk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลเขาโร อำเภอกงสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอกงสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลเขาโร อำเภอกงสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัว เบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการ นำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึก ของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
LL-clA/d3c	0-2	>150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	3,947	7.06
LL-mw,pic,fsi-sic1A	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,901	3.40
LL-mw,pic,fsi-sic1A/d4c	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,256	2.25
LL-mw,pic-clA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	11	0.02
LL-mw,pic-clA/d4c	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,996	3.57
LL-pic-clA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	12,576	22.48
LL-pic-clA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	13	0.02
Ntm-gslB	2-5	>150	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	125	0.22
Ntn-clC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	4	0.01
Ntn-d-clB	2-5	100-150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	949	1.70
Ptl-hb-sic1A	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	35-75	5.0-6.5	5.5-8.0	<2	-	2,032	3.63
Pto-d,fl-slB	2-5	100-150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,281	2.29
Pto-d,fl-slC	5-12	100-150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	167	0.30
Pto-d,fl-slD	12-20	100-150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	23	0.04
Ro-fl-sclA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	113	0.20
Tac-gslA	0-2	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	232	0.41
Tac-gslB	2-5	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	903	1.61
Te-lB/csub	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	22	0.04
Te-lsk-gslB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,196	2.14
Te-pic-lA/d3clay	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	2,935	5.25
Te-pic-sclA/csub	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,036	1.85
Te-pic-sclB/csub	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,003	1.79

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัว เบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการ นำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึก ของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Te-pic-sIA/csub	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	2,747	4.91
Te-pic-sIB/csub	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	4,226	7.56
Te-sclB/csub	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	3,280	5.86
Te-sIB/csub	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	647	1.16
Te-sIB/d3c	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	3,442	6.15
Te-sIB/d4c	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	3,652	6.53
Te-sIC/d3c	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	99	0.18
Wat-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,190	2.13
Wat-clB	2-5	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,722	4.87
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	0.12
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	138	0.25
รวมทั้งหมด											55,934	100.00

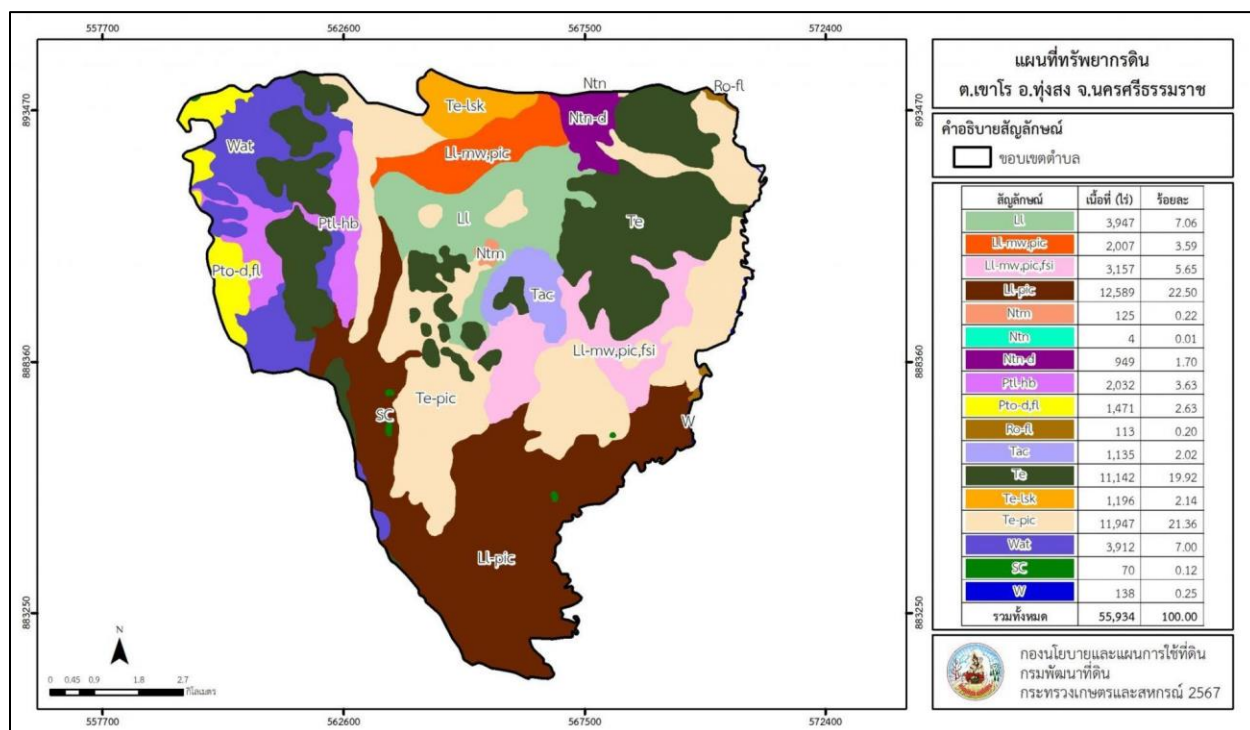
หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอยางสง จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลเขาโร อำเภอยางสง จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลเขาโร คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ดินตื้น
- 3) ปุ๋ยเคมีราคาแพง
- 4) ขาดแคลนน้ำต้นทุนในการเกษตรและการอุปโภค บริโภค
- 5) น้ำท่วม น้ำแล้ง
- 6) มลพิษทางดินและทางน้ำ
- 7) แหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขิน ตลิ่งพัง
- 8) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- 9) การระบาดของโรคทางดินในยางพาราและปาล์มน้ำมัน
- 10) ความขัดแย้งระหว่างระหว่างเกษตรกรสวนทุเรียน และชุมชน เนื่องจากการฉีดพ่นสารเคมี

ทางการเกษตร

- 11) ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลเขาโร มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วม
- 3) เปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน
- 4) ลดต้นทุนปัจจัยการผลิต
- 5) เครื่องจักรกลทางการเกษตร
- 6) มีการควบคุมการใช้สารเคมีทางการเกษตร

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) ความสมดุลของน้ำทางการเกษตร
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.5) ต้นทุนการผลิตราคาแพง ผลผลิตราคาตกต่ำ
- 1.6) ความขัดแย้งของเกษตรกรสวนทุเรียนและชุมชน

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิต
- 2.4) การลดต้นทุนการผลิต
- 2.5) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.6) เสริมสร้างความรู้การใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- 3.5) ปุ๋ยเคมีราคาแพง
- 3.6) ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร แรงงานราคาแพง

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคพืช
- 4.4) รายได้น้อย
- 4.5) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ทางลำเลียงในไรนา
- 5.2) ฝ่ายชลอ่น้ำ
- 5.3) ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.4) จัดรูปแปลงนา
- 5.5) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.6) ปรับปรุงบำรุงดินกรดด้วยโดโลไมท์
- 5.7) บ่อน้ำไรนา
- 5.8) รณรงค์งดเผาวัสดุเหลือใช้ในไรนา
- 5.9) ปรับเปลี่ยนการผลิตตามศักยภาพของดิน
- 5.10) ส่งเสริมการใช้ขยะในครัวเรือนในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ
- 5.11) ส่งเสริมผลิตปุ๋ยหมักในชุมชนเพื่อลดการพึ่งพาสารเคมีทางการเกษตร
- 5.12) ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 5.13) ส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสาน

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1) ยางพารา มีขั้นตอนการปลูก การเตรียมดิน ยางพาราสามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนทราย เป็นพื้นที่ที่ไม่มีน้ำท่วมขังและการถ่ายเทอากาศดี ทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน 2 ครั้ง พรวนดินอีก 1 ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้ยางเก่าหรือตอไม้อื่นหลงเหลืออยู่ ควรกำจัดเศษต้นยางเก่าและเศษไม้อื่นให้หมด กรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะควรมีการจัดทำขั้นบันได เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำระยะปลูก ระยะปลูกยางพารามีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง สามารถใช้พื้นที่ปลูกได้อย่างคุ้มค่า ประหยัดในเรื่องการกำจัดวัชพืช ต้นยางเปิดกรีดได้เร็ว สวนยางมีลักษณะสวยงาม เป็นระเบียบ สะดวกต่อการปฏิบัติงาน ต้นยางจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ต่อต้นไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร ระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา 2.5x8 เมตร หรือ 3x7 เมตร มีจำนวนต้นยาง 80 ต้น หรือ 76 ต้นต่อไร่ วิธีการปลูก วิธีการปลูกยางพารามี 3 วิธี คือ 1.การปลูกด้วยเมล็ดสด 2.การปลูกด้วยเมล็ดงอก 3.การปลูกด้วยกล้ายาง 2 ใบ การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย เมื่อต้นกล้ายางตั้งตัวได้ควรใส่ปุ๋ยเป็นระยะเพื่อให้ได้ต้นกล้าที่แข็งแรงและสมบูรณ์ติดตามได้เร็ว ปุ๋ยที่ใช้สำหรับต้นกล้ายางควรเป็นดังนี้ สำหรับดินร่วนปนทราย ใช้ปุ๋ยสูตร 16-8-14 สำหรับดินร่วนปนเหนียวใช้ปุ๋ยสูตร 18-10-6 ระยะเวลาในการใส่โดยแบ่งใส่เป็น 4 ครั้ง คือเมื่ออายุ 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน และก่อนติดตา 1 เดือน โดยใช้อัตรา 36 กิโลกรัมต่อไร่ หรือประมาณ 15 กรัมต่อช่วงระยะ 1 เมตร ในแถวคู่ ส่วนวิธีการใส่ การใส่ใน 2 ครั้งแรกโดยวิธีหว่านปุ๋ยเป็นแถบกว้างประมาณ 8 เซนติเมตร ในระหว่างแถวคู่ แล้วคราดกลบเพื่อให้ปุ๋ยคลุกเข้ากับดิน และการใส่ในครั้งต่อไปควรใช้วิธีการหว่านให้ทั่วแปลงโดยระวังไม่ให้ถูกใบอ่อนกล้ายาง

การกำจัดวัชพืช ใช้จอบถากหรือแทรกเตอร์ไถ วิธีนี้เกษตรกรนิยมใช้มาก แต่มีข้อเสียคือจะกระทบกระเทือนต่อราก ทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต การปลูกพืชคลุมดิน โดยนำเมล็ดพืชคลุมดินแต่ละชนิดมาผสมกันแล้วนำไปปลูกโดยใช้เมล็ดพืชคลุมดินในอัตรา 1 กิโลกรัมต่อพื้นที่ปลูกยาง 1 ไร่ ยกเว้นในท้องที่แห้งแล้งใช้อัตรา 1.5 กิโลกรัมต่อไร่ การใช้สารเคมี เป็นวิธีที่ให้ผลดี ประหยัดแรงงาน และเวลานิยมใช้กับต้นยางที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไป หรือต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินมากกว่า 75 เซนติเมตรไปแล้ว

หลังจากปลูกจนต้นยางสูงจากพื้นประมาณ 1 เมตร หรือต้นมีเปลือกสีน้ำตาล หรือมี อายุประมาณ 1 ปี จะตัดกิ่งตาทั้งกระโดงไปใช้ได้เลย แต่ถ้าจะเลี้ยงเป็นกิ่งตาเขียว ให้ตัดยอดฉัตรบนสุดทิ้ง ตัดเลี้ยงครั้งที่ 1 จากนั้นปล่อยให้แตกกิ่งแขนงออกมาบริเวณฉัตรยอดเลี้ยงไว้ 3-4 กิ่ง เมื่อฉัตรแก่แล้วก็ตัดไปใช้ได้พร้อมกันนี้ก็ ทำ การตัดเลี้ยงครั้งที่ 2 ในปีหนึ่ง ๆ จะตัดเลี้ยงกิ่งตาได้ 3 ครั้ง เมื่อหมดฤดูกาลติดตามแล้วจะตัดต้นล่างแปลง โดยให้เหลือกระโดง 1-2 กระโดง สูงจากพื้นดิน 75 เซนติเมตร เพื่อเลี้ยงกิ่งกระโดงไว้ผลิตกิ่งตาเขียวในปีที่ 2 เมื่อเลี้ยงกิ่งกระโดงได้ 3-4 ฉัตร ก็ทำเหมือนกับปีที่ 1 อีก และเมื่อเข้าปีที่ 3 ต้นกิ่งตาจะเลี้ยงกิ่งกระโดง และในปีที่ 4 เลี้ยงได้ถึง 4 กระโดง การปลูกยางไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากที่ปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางต่างไปบ้างเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก

สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลงเป็นต้น โดยจุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมไม่มีหลุมว่าง ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของยางเดิมและยางที่ปลูก ซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัสดุ ปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ต้นตอตา ต้นติดตา หรือต้นยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางในแปลงปลูกในระยนั้น ๆ

การกรีดยาง การกรีดยางต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดแล้วจะต้องได้น้ำยางมากที่สุด เปลือกเสียหายน้อยที่สุด กรีดได้นาน 25-30 ปี และประหยัดค่าใช้จ่ายมากที่สุดขนาดของต้นยางที่เปิดกรีดได้

1) ขนาดของต้นยางที่พร้อมเปิดกรีดต้องมีเส้นรอบต้นไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร วัดที่ความสูงจากพื้นดิน 150 เซนติเมตร

2) เปิดกรีดครั้งแรกเมื่อมีจำนวนต้นยางที่พร้อมเปิดกรีดในสวนเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ของต้นยาง ทั้งหมดในสวน

3) ต้นยางติดตา สามารถเปิดกรีดครั้งแรกได้ที่ระดับความสูงจากพื้นดิน 50, 75, 100, 125, หรือ 150 เซนติเมตร ระดับใดระดับหนึ่งก็ได้ แต่ถ้าเปิดกรีดต่ำจะได้รับผลผลิตมากกว่า วิธีติดรางและถ้วยรับน้ำยางเวลาที่เหมาะสมในการกรีดยาง

ควรจะเริ่มกรีดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ 06.00-08.00 น. เพราะจะทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวก เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางวันและผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกรีดในตอนกลางวัน ระบบการกรีดยางเนื่องจากในระยะ 2-3 ปีแรกของการกรีด ต้นยางยังอยู่ในระยะการเจริญเติบโตค่อนข้างสูง การกรีดยางมากเกินไปจะทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นจึงควรกรีดยางในระบบครึ่งต้นวันเว้นวัน โดยหยุดกรีดในช่วงผลัดใบและไม่มีการกรีดชดเชยเพื่อทดแทน วันที่ฝนตกจนกระทั่งปีที่ 4 ของการกรีดเป็นต้นไป จึงสามารถกรีดชดเชยได้ระบบกรีดครึ่งลำต้นวันเว้นวันนี้ใช้ได้กับยางเกือบทุกพันธุ์ ยกเว้นบางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่ายเท่านั้นที่ควรใช้ระบบกรีดครึ่งลำต้น วันเว้นสองวัน

ข้อควรปฏิบัติในการกรีดยาง

1) ควรกรีดยางตอนเช้าหลังจากที่มีแสงสว่างแล้ว

2) กรีดยางเฉพาะต้นที่ได้ขนาดแล้ว

3) รอยกรีดจะต้องเริ่มจากซ้ายบนมาขวาล่าง เอียงประมาณ 30 องศากับแนวระดับ

4) อย่ากรีดเปลือกหนา เพราะจะทำให้เปลือกงอกใหม่เสียหาย

5) อย่ากรีดเปลือกหนา ภายใน 1 เดือน ไม่ควรกรีดให้เปลือกเปลือกเกิน 2.5 เซนติเมตร หรือภายใน 1 ปี ไม่ควรกรีดให้เปลือกเปลือกเกิน 25 เซนติเมตร

6) หยุดกรีดเมื่อยางผลัดใบหรือเป็นโรคหน้ายาง

7) มีดกรีดยางต้องคมอยู่เสมอ

8) การเปิดกรีดยางหน้าที่สองและหน้าต่อไปให้เปิดกรีดที่ระดับความสูงจากพื้นดิน 150 เซนติเมตร

2) ปาล์มน้ำมัน ถูปลูก การปลูกปาล์มน้ำมันควรกำหนดเวลาให้ตรงกับช่วงฤดูฝน เพราะปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการอยู่รอด และเจริญเติบโตของต้นกล้าปาล์มน้ำมันคือ ความชื้นในดิน ฤดูฝนในภาคใต้ของประเทศไทยจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม แต่ฤดูปลูกที่เหมาะสม อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม -

มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูฝนควรปลูกเมื่อตกแล้ว เพราะดินมีความชื้นการปลูกในช่วงนี้ทำให้ต้นปาล์มน้ำมันตั้งตัวในแปลงได้ยาวนานก่อนถึงฤดูแล้ง

การปลูกปาล์ม การปลูกระยะ 9x9x9 เมตร อายุต้นกล้าที่ใช้ปลูก อายุที่เหมาะสมคือ 10 - 12 เดือน ปลูกอยู่ช่วงฤดูฝนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญ เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน เตรียมการในเรือนเพาะชำ ก่อนย้ายปลูกให้น้ำต้นกล้าปาล์มก่อนจะนำลงปลูก และพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรค-แมลง คัดต้นกล้าผิดปกติออก หลุมปลูก ขนาดของหลุม 45 x 45 x 35 รูปร่างเป็นรูปตัวยู วิธีการขุดหลุมดินชั้นบน และชั้นล่างแยกกัน และตากหลุมประมาณ 10 วัน ย้ายต้นปาล์มน้ำมัน ควรใช้รถบรรทุก เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือน และคำนึงถึงความระมัดระวังในการเคลื่อนย้ายด้วย การปลูกต้นกล้าปาล์มน้ำมัน การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม ควรใช้ร็อกฟอสเฟตอัตรา 250 กรัมต่อหลุม ก่อนนำต้นกล้าลงปลูก ควรคลุกเคล้าดินกับปุ๋ย เพื่อป้องกันการสัมผัสของรากโดยตรง ใส่ดินลงไปในหลุมโดยใช้ดินชั้นบนลงไปก่อน และอัดให้แน่นเพื่อป้องกันลมพัดแรง การตรวจแปลงหลังจากปลูก ต้นกล้าจะต้องอยู่ในสภาพเดิมถ้าตรวจพบควรแก้ไขทันที การปลูกซ่อมควรทำภายในระยะเวลา 1 เดือน หลังจากปลูก

การดูแล - บำรุงรักษา

1) การป้องกันและการกำจัดวัชพืชในสวนปาล์มน้ำมัน ในช่วงฤดูแล้ง ไม่ควรกำจัดวัชพืชเพราะทำให้ดินขาดความชุ่มชื้น

2) การใส่ปุ๋ย ควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดินเดิม ความต้องการของปาล์มน้ำมันในระยะต่าง ๆ สภาพแวดล้อมลมฟ้าอากาศ ชนิดของปุ๋ยอัตราการใช้

3) การป้องกันกำจัดโรคแมลงไม่ควรพ่นสารเคมีทันที เมื่อพบศัตรูพืชเพราะนอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายสูงแล้ว ยังทำลายศัตรูธรรมชาติที่เป็นประโยชน์อีกด้วย ควรสังเกตอย่าง เช่น ตัดทางใบที่ 17 ตรวจนับหนอนร่าน ถ้าพบมีมากกว่า 5 ตัว ต่อทางใบโดยเฉลี่ย จึงควรป้องกันกำจัดโดยพ่นสารเคมี

4) การตัดช่อดอกในระยะเริ่มการเจริญเติบโต การตัดช่อดอกตัวผู้และตัวเมีย ทั้งในระยะแรก มีผลทำให้ต้นปาล์มเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และมีขนาดใหญ่ เพราะอาหารที่ได้รับจะเสริมส่วนของลำต้น แทนการเลี้ยงช่อดอกและผลผลิต เมื่อถึงระยะให้ผลผลิตที่ต้องการ ผลผลิตจะมีขนาดใหญ่ และสม่ำเสมอ ถ้าไม่ตัดปล่อยทิ้งไว้ไม่เก็บเกี่ยว อาจเป็นแหล่งของเชื้อโรค โดยเฉพาะโรคทะลายเน่าได้

การใส่ปุ๋ยเคมีปาล์มน้ำมัน

ระยะเวลา และการแบ่งใส่ ใส่ปุ๋ยเมื่อดินมีความชื้นเพียงพอ หลีกเลี่ยงการใส่เมื่อแล้งจัดหรือฝนตกหนัก ในปีแรกหลังจากปลูกควรใส่ปุ๋ย 4-5 ครั้ง ตั้งแต่ปีที่ 2 เป็นต้นไป ควรใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง/ปี ช่วงที่เหมาะสมในการใส่คือ ต้นฝน กลางฝน และปลายฝน ตั้งแต่ปีที่ 5 ขึ้นไป อาจพิจารณาใส่ปุ๋ยเพียงปีละ 2 ครั้ง ถ้าสภาพแวดล้อมเหมาะสมบ่งใส่ปุ๋ย (ตามอัตราที่แนะนำ) เมื่อแบ่งใส่ 3 ครั้ง/ปี แนะนำให้ใช้สัดส่วน 50:25:25% สำหรับการใส่ปุ๋ย ต้นฝน กลางฝน และปลายฝน และเมื่อแบ่งใส่ 2 ครั้ง/ปี ใช้สัดส่วน 60:40% ระยะต้นฝน และก่อนปลายฝน ตามลำดับ ช่วงต้นฝนคือ ประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ช่วงกลางฝน คือ ประมาณเดือนกรกฎาคม - กันยายน ช่วงปลายฝนคือ ประมาณเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน

วิธีการใส่ปุ๋ย

1) ให้ใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) อัตรา 250 กรัม/ต้น รองก้นหลุมตอนปลูก โดยใช้ดินชั้นบนผสมคลุกเคล้ากับปุ๋ยหินฟอสเฟต ใส่รองก้นหลุมแล้วกลบหลุมให้เต็มด้วยดินชั้นล่าง

2) อายุระหว่าง 1-4 ปี ใส่ปุ๋ยภายในวงกลม (รัศมี 1.5-2 เมตร) บริเวณที่กำจัดวัชพืชรอบโคนต้น

3) อายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ใส่ปุ๋ยห่างจากโคนต้น 50 ซม. จนถึงบริเวณปลายทางใบ

4) การใส่ปุ๋ยควรหว่านให้ทั่วและสม่ำเสมอ บริเวณทรงพุ่มใบรอบโคนต้น ยกเว้นปุ๋ยหินฟอสเฟต แนะนำให้ใส่เป็นแนวรอบทรงพุ่ม ภายในรัศมีวงกลมรอบโคนต้น และควรใส่ปุ๋ยหลังจากกำจัดวัชพืชแล้ว

การเก็บเกี่ยวผลผลิต วิธีการเก็บเกี่ยวผลปาล์มสด รวมถึงการรวมผลปาล์มส่งโรงงาน ซึ่งมีขั้นตอนโดยทั่วไป ตกแต่งช่องทางลำเลียงระหว่างแถวปาล์มในแต่ละแปลงให้เรียบร้อย สะดวกกับการตัด การลำเลียง และการตรวจสอบทะลายปาล์มที่ตัดแล้วออกสู่แหล่งรวม หรือศูนย์รวมผลปาล์มที่กำหนดขึ้นแต่ละจุดภายในสวน ข้อควรระวังในการตกแต่งช่องทางลำเลียงปาล์ม คือจะต้องไม่ตัดทางปาล์มออกอีก เพราะถือว่าการตกแต่งทางปาล์มได้กระทำไปตามเทคนิคและขั้นตอนแล้ว หากมีทางใบอันใดกีดขวาง ก็อาจดึงหรือแหวกให้สะดวกในการทำงาน สำหรับช่องทางใบที่ตัดแล้วอย่าให้กีดขวางทางเดิน หรือปิดกั้นทางระบายน้ำจะทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ระบายน้ำที่ขังตามทางเดิน คัดเลือกทะลายปาล์มสุกโดยยึดมาตรฐานจากการดูสีของผล ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มแดง และจำนวนผลสุกที่ร่วงหล่นลงบนดินประมาณ 10-12 ผล ให้ถือเป็นผลปาล์มสุกที่ใช้ได้ หากปรากฏว่าทะลายปาล์มสุกที่จะคัดมีขนาดใหญ่ที่ติดแน่นกับลำต้นมาก ไม่สะดวกกับการใช้เสียมแทงเพราะจะทำให้ผลร่วงมากก็ใช้มีดขอหรือมีด้ามยาวธรรมดา ตัดชะงัดทะลายกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะลายปาล์มก็จะหลุดออกจากคอต้นปาล์มได้ง่ายขึ้น ควรแต่งขั้วทะลายปาล์มที่ตัดออกมาแล้วให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสะดวกในการขนส่ง หรือเมื่อถึงโรงงาน ทางโรงงานก็จะบรรจุลงในถังต้มลูกปาล์มได้สะดวก รวบรวมผลปาล์มทั้งที่เป็นทะลายย่อยและลูกร่วงไว้เป็นกอง ในที่ว่างโคนต้นเก็บผลปาล์มร่วงใส่ตะกร้าหรือเข่ง รวบรวมผลปาล์มทั้งทะลายสดและผลปาล์มร่วงไปยังศูนย์รวมผลปาล์มในกองย่อย

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน มังคุด ลองกอง พืชผัก

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน	มังคุด	ลองกอง	พืชผัก
Ll-clA/d3c	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn
Ll-mw,pic,fsi-siclA/d4c	S2osn	S2sn	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn
Ll-mw,pic,fsi-siclA	S2osn	S2sn	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn
Ll-mw,pic-clA/d4c	S2on	S2n	S2osn	S2osn	S2osn	S2n
Ll-mw,pic-clA	S2on	S2n	S2osn	S2osn	S2osn	S2n
Ll-pic-clA	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn
Ll-pic-clA*	S2n	S2	S2s	S2s	S2s	S2n
Ntm-gslB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Ntn-clC	S2rsn	S3r	S3r	S3r	S3r	S2ersn
Ntn-d-clB	S2rsn	S2rsn	S2rsn	S2rsn	S2rsn	S2sn
Ptl-hb-siclA	N	S3o	N	N	N	N
Pto-d,fl-slB	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2ns
Pto-d,fl-slC	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2ens
Pto-d,fl-slD	S2ewrns	S2ewrns	S2ewrns	S2ewrns	S2ewrns	S3e
Ro-fl-sclA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Tac-gslA	S3r	N	N	N	N	S3r
Tac-gslB	S3r	N	N	N	N	S3r
Te-lB/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-lsk-gslB	S3r	N	N	N	N	S3r
Te-pic-lA/d3clay	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-pic-sclA/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-pic-sclB/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-pic-slA/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-pic-slB/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-sclB/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-slB/csub	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-slB/d3c	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Te-slB/d4c	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน	มังคุด	ลองกอง	พืชผัก
Te-slC/d3c	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ens
Wat-clA	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	N
Wat-clB	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จากการวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดออกเป็น 4 เขต ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และเขตแหล่งน้ำ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	342.90	0.61
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	80.18	0.14
1.2 เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	262.72	0.47
2. เขตเกษตรกรรม	50,060.80	89.50
- เขตทำนา (ศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 2)	494.81	0.88
- เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 2)	47,763.32	85.39
- เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	39.61	0.07
- เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	1,706.41	3.05
- เขตประมง	42.66	0.08
- เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	10.20	0.02
- เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	3.75	0.01
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,905.09	5.91
3.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,794.43	5.00
3.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	103.43	0.18
3.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	7.22	0.01
4. เขตแหล่งน้ำ	694.72	1.24
- เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	492.62	0.88
4.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	202.10	3.05
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	1,706.62	3.05
6. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	224.28	0.40
รวม	55,934	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.2.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 442.90 ไร่ หรือร้อยละ 0.61 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 80.18 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 262.72 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.47 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก

6.2.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 50,060 ไร่ หรือร้อยละ 89.50 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 7 เขต พื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 5 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 49,486 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 81.76 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 494.81 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 47,763.32 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 85.39 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ มังคุดทุเรียน

3) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 39.64 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ มังคุด ทุเรียน

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 1,706.41 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา

5) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 42.66 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง

6) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

มีเนื้อที่ 10.20 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล โดยชนิดของหญ้าที่พบ ได้แก่ หญ้าขน หญ้าเนเปียร์

7) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 3.75 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสุกร และโรงเรือนเลี้ยงไก่

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (สัญลักษณ์ 3000) มีเนื้อที่ 2,905.09 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.19 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,794 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.00 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 103.43 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 7.22 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 694.72 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 492.62 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบลปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติเช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

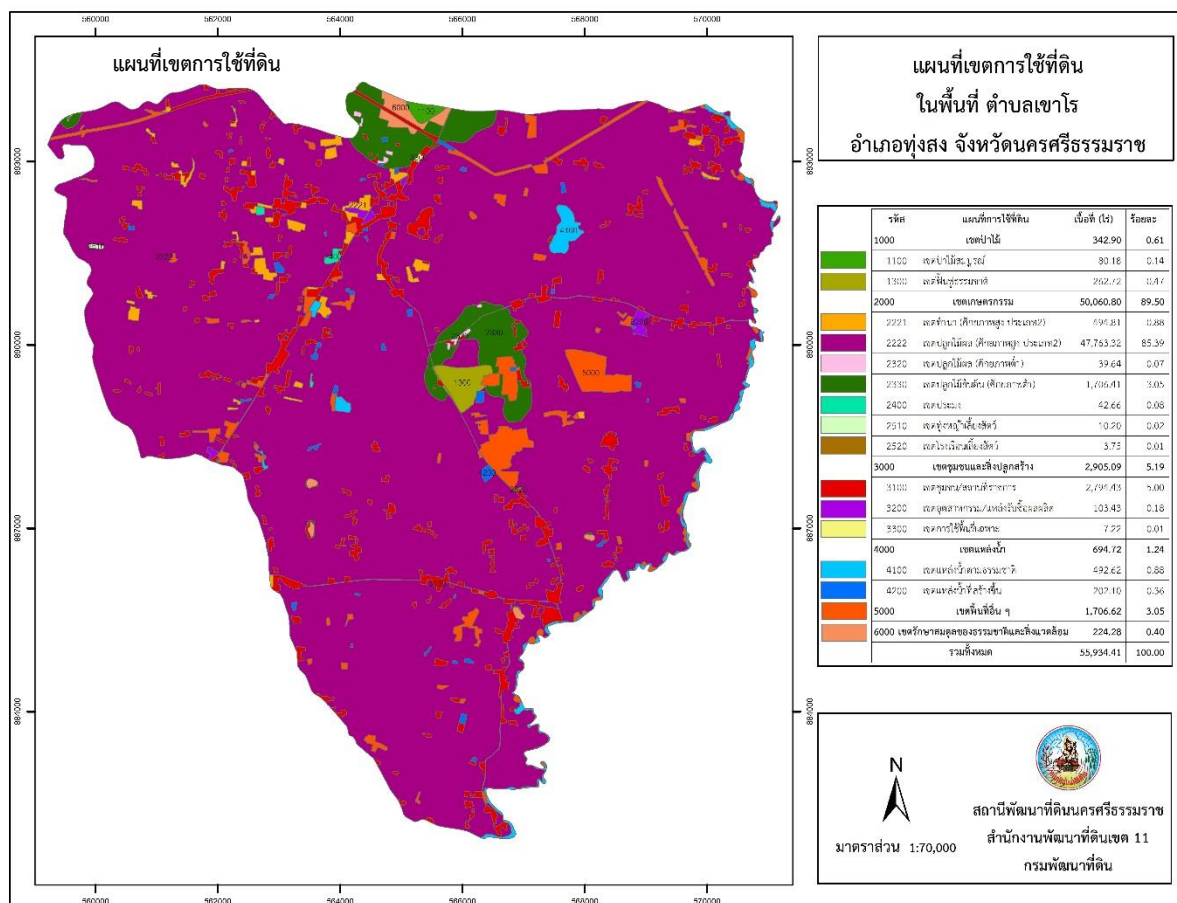
(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 202.10 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 1,706.62 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.05 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 224.28 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโรไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่ดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (7) การจัดหาปุ๋ยอินโดไมด์
- (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (9) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

2) พื้นที่แล้ง และขาดแคลนน้ำ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (3) การก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน

3) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

4) ปัญหาขาดองค์ความรู้ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรกร ก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน

- (1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

7.3 กิจกรรมที่ดำเนินการของส่วนราชการอื่น

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกไม้ผล

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

(5) จัดตั้งศูนย์ดินปุ๋ยชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(6) จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ เปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน ปัญหาปุ๋ยเคมีราคาแพง ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ และปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนและชุมชนจากการฉีดพ่นสารเคมีทางการเกษตร

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลเขาโร กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

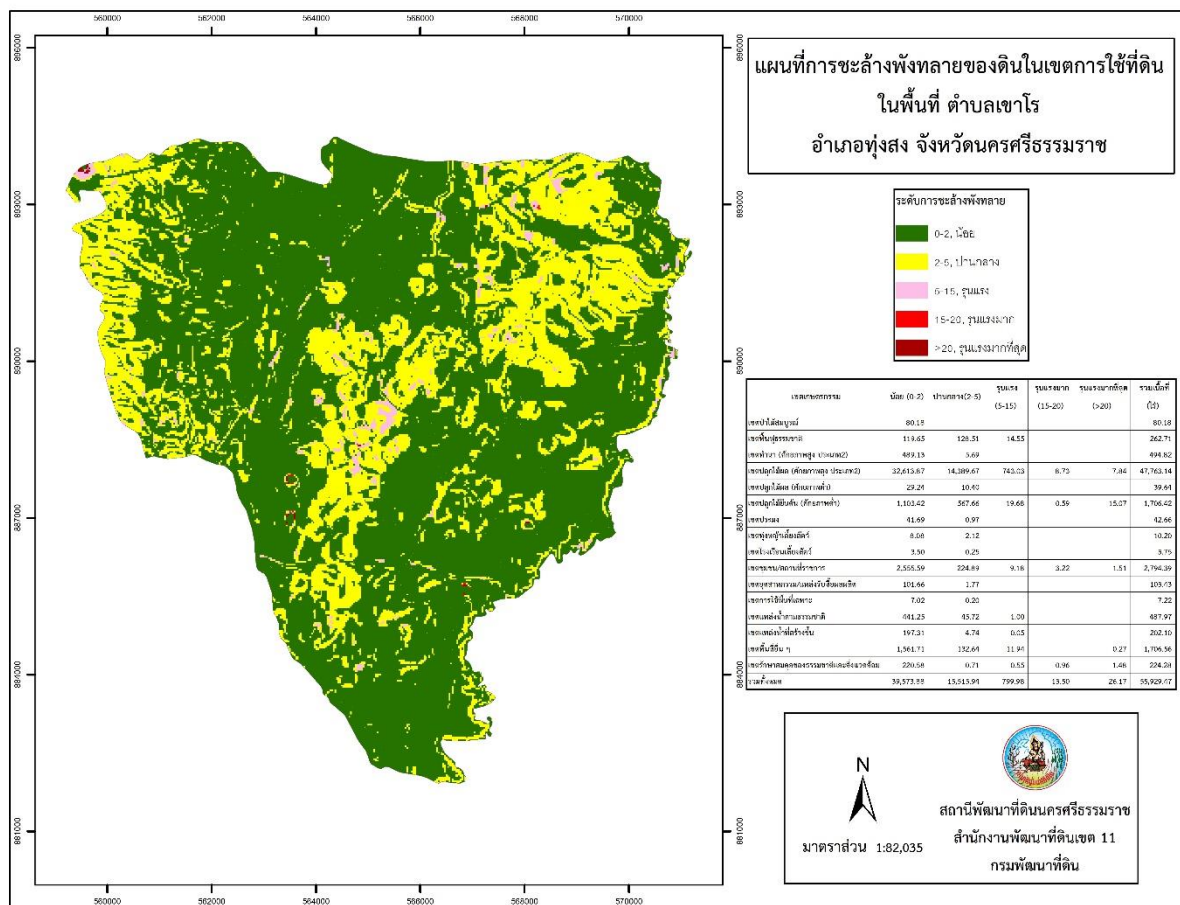
ปัญหาของตำบลเขาโรในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรมก่อให้เกิดการระบาดของโรคร้ายรุนแรง (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำจนเกิดแล้งซ้ำซาก และมี (3) ปัญหารองลงมา คือ ปุ๋ยเคมีราคาแพงและ ผลผลิตทางการเกษตรหลักของพื้นที่ราคาตกต่ำ และปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรปลูกทุเรียนและชุมชนเนื่องจากการใช้สารเคมีในสวนทุเรียน ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ของราษฎรในชุมชนโดยรวมและก่อให้เกิดความขัดแย้งของชุมชน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ดินเป็นกรด (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินตื้น โดยในพื้นที่ตำบลเขาโร คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร และจากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลเขาโร ซึ่งมีเนื้อที่รวม 55,925.47 ไร่ นั้น พบว่า ระดับความลาดชันมากกว่า 0-2% มีจำนวน 39,573.88 ไร่ ระดับความลาดชันระหว่าง 2-5 % มีจำนวน 15,515.94 ไร่ มีราบที่ระดับความลาดชัน 5-15% มีจำนวน 799.98 ไร่ ระดับความลาดชันมีจำนวน 15-20% มีจำนวน 13.50 ไร่ ความลาดชัน มากกว่า 20 % มีจำนวน 26.17 จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นถึงแม้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ราบ มีการชะล้างพังทลายของดินน้อย แต่จะมีพื้นที่บางส่วนที่มีความลาดชันสูง ส่งผลกระทบให้เกิดการสูญเสียดิน ในพื้นที่ราบ ได้รับน้ำจากพื้นที่เมืองทุ่งสง ทำให้มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบขาดแคลนนํ้าและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี แนวทางแก้ปัญหา คือ ขุดบ่อเก็บน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง ส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรในการให้นํ้าและรักษาความชุ่มชื้นในดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาโร อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่ป่าไม้ เนื้อที่ 342.90 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการอนุรักษ์พืชคลุมที่ที่มีในท้องถิ่น	-
	1.2 โครงการรณรงค์ส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	20,000
	1.3 โครงการจำแนกประเภทที่ดินในเขตป่าไม้ถาวร	-
2. เขตเกษตรกรรม 50,060.80 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
2.1 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) 494.81 ไร่	1.1 ส่งเสริมความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)	12,000
2.2 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) 47,763.32 ไร่	1.2 รณรงค์การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้)	-
2.3 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) 39.64 ไร่	1.3 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	16,500
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ) 1,706.41 ไร่	1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,500
2.8 เขตประมง 42.66 ไร่	1.5 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	32,500
2.9 เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 10.20 ไร่		
2.9 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ 3.75 ไร่	1.7 การจัดหาปูนโดโลไมต์	17,000
	1.8 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	300
	1.9 ให้บริการวิเคราะห์ดิน (หมอดินตรวจดิน)	3,000
3. เขตแหล่งน้ำ 694.72 ไร่	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	235,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	40,000
		2,9972,25

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
2.1 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) 494.81 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สน.สหกรณ์จังหวัด) 2) โครงการเกษตรอินทรีย์ (ศูนย์วิจัยพืชไร่จังหวัด) 3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (ศูนย์วิจัยพืชไร่จังหวัด) 4) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ศูนย์วิจัยพืชไร่จังหวัด) 5) โครงการการบริหารความหลากหลายชีวภาพ (ศูนย์วิจัยพืชไร่จังหวัด) 6) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 7) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 8) โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 9) โครงการพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 10) โครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 11) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด)
2.2 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) 47,763.32 ไร่	
2.3 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) 39.64 ไร่	
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ ประเภทที่ 2) 1,706.41 ไร่	
2.8 เขตประมง 42.66 ไร่	
2.9 เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 10.20 ไร่	
2.9 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ 3.75 ไร่	
	การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต 1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมเกษตรกรกรมทางเลือก (สนง.เกษตรจังหวัด)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
	5) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)
	6) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด)
	7) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด)
	8) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)
	9) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)
	10) โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ (สนง.เกษตรจังหวัด)
	11) โครงการศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด)
	12) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สนง.เกษตรจังหวัด)
	13) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
	14) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาโร อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลเขาโร อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
	ส่งเสริมความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)	ราย	12	12	12	12	12	12	3,720	3,720	3,720	3,720	3,720	18,600	พด.
	รณรงค์การส่งเสริมการผลิตและการใช้ สารอินทรีย์ (ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้)	ครั้ง	1	1	1	1	1	5	0	0	0	0	0	0	พด.
	การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	0.1	0.1	0.1	.01	0.1	0.5	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	16,500	พด.
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	20	20	20	20	20	100	300	300	300	300	300	1,500	พด.
	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500	32,500	พด.
	การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	ตัน	10	0	0	0	0	10	17,000	0	0	0	0	17,000	พด.
	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	20	0	0	0	0	20	300	0	0	0	0	300	พด.
	ให้บริการวิเคราะห์ดิน (หมอดินตรวจดิน)	ราย	20	20	20	20	20	100	600	600	600	600	600	3,000	พด.
	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	2	2	2	2	2	10	47,000	47,000	47,000	47,000	47,000	235,000	พด.
	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	พด.

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-256 (ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop.1> มีนาคม 2567.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร. 2566 แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง ครั้งที่ 2 ปี 2566.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, นครศรีธรรมราช.

